

פ ר ו ט ו ק ר ל - מט' 40/ד

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ב', ה' בניסן תשט"ו-28.3.55 בטעה 11.30.

- השתתפו: ס. אונא - היו"ר
 ב. אזניה
 י. בדד
 י. בר-יהודה
 ד. בר-רב-האי
 י. הרדי
 ז. ורהפטיג
 ע. מיטון
 י. קליבנוב
 ר. טרי

- נעדרו: ע. אסף
 ע. איכילוב
 ס. בגין
 ס. הלל
 ת. טובי
 י. כסה
 ס. לורנץ
 ס. סנה
 ס. קסיס
 ח. רובין
 י. טפירא
 ב. טסון
 א. תבורי

- השתתפו: פ. רוזן - סר המספטים
 ח. כהן - היועץ המשפטי
 ז. טרף - מזכיר הממשלה
 א.ט. מויאל - סנהל מסדר הפנים
 א. ידין - המטנה ליועץ המשפטי
 ס. צילן - מסדר הפנים
 ה' גרץ - המרכז לפיכונן טרודי
 ס. אלון - סגן היועץ המשפטי

סדר-היום: חוק הבחירות לעיריות (הוראת טעה).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ס. אונא:

חוק הבחירות לעיריות (הוראת טעה).

מסדר הפנים ביקשו להעיר כמה הערות בע גע
לסדרי הערר.

היו"ר ס. אונא:

י. בדד:
 לסדר: אנחנו גמרנו את הדיון בחוק זה בישיבה
 האחרונה. עלינו רק לראות את הכוונת בהתאם
 להחלטותינו. הייתי שמח לו היה קר הפנים סופיע בישיבה הקודמת ומעיר את
 הערותיו. אבל עכשיו כבר קיימת החלטת הוועדה ואין לטנותה בלי להחליט על
 ררויזיה.

חוק הבחירות לעיריות (הוראות שעה).

ד. בר-רב-האי:

על משרד הפנים מוטלים תפקידים בחלק זה של החוק אשר עליו החלטנו. לכן לא הייתי עומד על הצד הפורמאלי. לדעתי, עלינו לשמוע את הערות משרד הפנים. שאלה אחרת היא אם נקבלן או לא.

היו"ר ס. ארנא:

גם לולא היה על משרד הפנים ביצוע תפקידים מסויימים לפי חוק זה, הייתי בעד זה שבטעם את הערותיו. על אות כטה וכטה - כאשר מוטלים עליו תפקידים-ביצוע. אבל מוטב שבצביע על כך.

ב. אזניה:

אין מבחנו יכולים להחליט על ררויזיה לפני שבטעם מה שיש לאנשי משרד הפנים להגיד.

ד. בר-רב-האי:

ב"כ הממשלה יכול בכל שלב של הדיון להעיר מה שיש לו להעיר, ודומני שהוועדה אינה יכולה להחליט שלא לשמוע אותו. הוועדה יכולה אח"כ להישאר בדעתה הקודמת או להחליט לסקול מחדש את החלטותיה לאור הערות ב"כ הממשלה.

היו"ר ס. ארנא:

סקרה אחרון מסוג זה היה כאשר חבר הכנסת ורהפטיג הציג לעשות ררויזיה של שני סעיפים, ואז החלטנו תחילה עקרונית את אנו רוצים או איבנו רוצים לעשות ררויזיה. רק לאחר שהחלטנו על ררויזיה, נכנסו לדיון.

ר. טרי:

צריך לאפשר תחילה להציג את העניין, ולאחר הביטוי בחליט אם לעשות ררויזיה או לאו.

היו"ר ס. ארנא:

לא הייתי רוצה שביצור תקדימם כי כאשר משרד ממשלתי דורש להטמיע את דברו, גם אם הוועדה כבר גמרה את דיוניה, הוועדה חייבת לשמוע את הערותיו.

ד. בר-רב-האי:

זאת לא מסרנו. מסרנו כי אם ב"כ הממשלה רוצה להעיר את הערותיו, נשמע אותן תחילה ואח"כ בחליט אם מבחנו רוצים או לא רוצים להתחשב בהן. אין טעם לקבוע מראש כי אין מבחנו רוצים לשמוע את הערות הממשלה.

ב. אזניה:

גם אם זה תקדימם, איבני רוצה בו כל סכנה.

היו"ר ס. ארנא:

עלינו להחליט תחילה אם מבחנו רוצים לחזור לדיון בחוק.

ב. אזניה:

האם אפשר בכלל שלא לאפשר לנציגי הממשלה להגיד את מה שהם רוצים להגיד.

ח. כהן:

בהתאם לתקדימים ולהלכות קבועות הנהוגות

בוועדה הזאת ובכל ועדות הכנסת, רשמית הממשלה, לאחר שנתקבלה החלטה אמסנה את הצעתה הסקורית, לבוא ולהודיע לוועדה תוך הנמקה כי היא עומדת לקחת את החוק בחזרה אם החלטת הוועדה תעמוד בעינה ולא תבוטל. הנהוג היה כזה שכאשר הממשלה מסרה הודעה כזאת, הוועדה נכנסה לדיון בדבר. היו מקרים שהוועדה דחתה את הדיון כדי לאפשר לממשלה לחזור בה מהחלטתה לקחת את החוק בחזרה, והיו מקרים שהוועדה שינתה את החלטתה לאחר הודעת הממשלה. אני מבין שהודעת משרד הפנים היא כי אם החלטת הוועדה בעניין עורר לא תשתנה, הם יביאו את הדבר בפני הממשלה על-סנת שהממשלה תקח את החוק בחזרה. מתוך כך הפרוצדורה הנכונה היא להודיע על כך לוועדה, על-סנת שהוועדה תחליט אם היא רוצה לעמוד על דעתה או לשנות את החלטתה.

28.3.55

חוק הבחירות לעיריות (הוראות סעה).

ד. בר-רב-האי:

ההצעה היא למסדר לאנשי משרד הפנים להסמיך את טענותיהם, ואז בחליט אם אנחנו רוצים לדון

או שאיננו רוצים לדון בכך.

א. ט. טריאל:

לפי הצעת המטלה יובאו עררים לאחר שפורסמו רשימות הבחורים, לדון בוועדות הבחירות המקומיות. אנחנו מבינים כי החלטת הוועדה כי גם העררים האלה יובאו בפני משרד הפנים, כפי שבאים בפניו העררים על רשימות הבחורים לכנסת וכדי להבהיר את המצב אולי מוטב להיכנס לתאור המסיבות אשר הביאו את המטלה להכרעה אשר הוצעה לפניכם בהצעת החוק.

לפי הצעת החוק המונחת לפניכם, חוץ

מקווליפיקציות אחרות נקבע כי אם הרוצה לבחור לרשות מקומית חייב להיות תושב קבוע באותה רשות מקומית שנה חדשים לפני התאריך של היום הקובע. החוק קבע כי הבחירות לכנסת והבחירות לרשויות המקומיות ייערכו באותו התאריך. מכיון שהיה בדעתנו לקבוע את היום הקובע ל-31 בדצמבר של השנה החולפת, באו אנשים וטענו כי כתוצאה מקביעה זו יצטרך אדם לשבת במקום אשר בו הוא רוצה לבחור 13 חדשים לפני יום הבחירות. ביקשו לקצץ את התקופה הזאת עד לטיניטום. הוקמה ועדה בינ-מסרדית לבחון: א) את האפשרות לקצץ את התקופה הזאת עד לטיניטום; ב) את האפשרות של תיאום הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות לאור העובדה שבקבע תאריך אחד לטתי המערכות של בחירות.

ההצעה הראשונה אשר הייתה בפני הוועדה הזאת הייתה כי אותה רשימת בוחרים תמסס בטיס לבחירות גם לכנסת וגם לרשויות מקומיות. הצעה זו בוטלה באותה וועדה מכיון שהחליטו כי אין אפשרות שהעררים יובאו בפני אותה רשות, בפני משרד הפנים. הוועדה ההצעה שאתם מציעים עכשיו להביא לקריאה שניה וסליטית. מדוע לא יכולה הייתה הוועדה שדנה בכך לקבל כי משרד הפנים יהיה הגוף אשר בכוון יהיה לקבוע גם הערך צודק או לאו? פעולותינו בקשר עם רשימות הבחורים נעשות על בטיס של מרסם התושבים. אין לנו בטיס אחר. אם אנחנו קובעים רשימה, הרי זו אותה רשימה אשר משרד הפנים מספק למרכז המיכון, ובהתאם לרשימה זו מוציא המרכז לטיכון את רשימות הבחורים. אם יהיה ערך על רשימות הבחורים, הוא יובא בפני המרכז לטיכון. המרכז לטיכון אינו יכול לעשות דבר אחר מאשר לבחון את אותו החומר אשר בידינו. אין לו האפשרות לדון בערעודים. (ד. בר-רב-האי: אין אלו ערעודים. הערעודים הולכים לבית-הפספס. פה הכוונה לבקשות, לפניות).

בבחירות לכנסת, כאשר כל הארץ מהווה איזור

בחירות אחד, אם אדם טוען בפנינו שהוא עבר מתל-אביב לחיפה, איננו חוקרים אותו מפני שלבחירות לכנסת אין זה חשוב לנו אם האדם בחר כמקום מגוריו בתל-אביב או בחיפה. אין הדבר כך בבחירות לרשויות המקומיות. אם אנחנו רוצים כי אנשי חיפה יצביעו בחיפה. והמכונה אינה יכולה לבדוק את הבעיות אין אנחנו יכולים לבדוק אם אדם עבר או לא עבר מתל-אביב לחיפה. אנחנו יכולים לבדוק רק אם הודיע לנו שעבר לחיפה או לאו. למשרד הפנים אין אפשרות להקים מכניזציה אחרת. ואין אנחנו יכולים לבדוק את המיטנות של הודעות האנשים על שינוי מקום המגורים. לעומת זאת, לוועדה המקומית ישנן אפשרויות לבדוק. יש לוועדה המקומית אינפורמציה שאינה קשורה באינפורמציה שיש לנו במרסם התושבים. יש לוועדה המקומית אינפורמציה בנוגע לבעלות, בנוגע לתשלום מסים, בנוגע לעובדות הנוגעות להיסצאותם של אנשים במקום. לפי החוק הקיים אם ועדת העררים רוצה לדחות ערך של אדם, היא צריכה להזמין ולסמוע את דבריו ורק לאחר זאת היא יכולה להחליט על כך בסליטה. אין באפשרותם של משרד הפנים ושל המרכז לטיכון לבדוק את הבעיה הזאת. לכן הוחלט שעד להנפסת רשימות המחרים תיעשה כל העבודה על-ידי משרד הפנים, מפני שאת זאת הוא מוכשר לעשות בתוקף החוק אשר נמצא בידינו. מכאן והלאה אין באפשרותם של משרד הפנים ושל המרכז לטיכון להיענות לערעודים. לכן הוחלט שהערעודים יהיו בידי הוועדות המקומיות. לכן אין אנחנו יכולים לקבל את ההצעה שהערעודים יהיו בידי משרד הפנים.

עלי להוסיף כי גם באופן טכני המרכז לטיכון לא יוכל להתגבר על תוספת העבודה הזאת. אנחנו מעריכים כי יהיו לנו בערך 150 אלף עררים בבחירות לכנסת, ואנחנו צריכים לספל בהם יתוך

חוק הבחירות לעיריות (הוראות טעה).

א. ש. סויאל:

תקופה קצרה. ברור כי אם נצטרך לטפל גם בעררים לרשויות המקומיות, יהיה עלינו לטפל ב-150 אלף עררים נוספים. ולא נוכל בשום פנים לעשות זאת תוך תקופת השלושה שבועות.

מסיבות אלו, ביחוד מהסיבה הראשונה, אין

אנחנו רואים כל אפשרות לקבל את הצעת ועדת החוקה, חוק ומשפט, המטילה עלינו לטפל בעררים אשר יופנו לא לוועדת הבחירות המקומית אלא למשרד הפנים.

ב. אזניה:

אני סוכן לקבל את הסברתו של מר סויאל.

אבל חסרה לי חוליה אחת. אדם יכול להיות לא כלול ברשימת הבחורים לעיריה מטעמי סיבות. הסיבה האחת יכולה להיות שהוא עבר מסקום למקום. ואני סוכן להניח כי במקרה כזה צודק מר סויאל בטענה כי את הבעיה הזאת צריכה לפתור ועדת הבחירות המקומית ולא משרד הפנים. אבל הסיבה השניה היא שאדם אינו כלול ברשימה בגלל טעות. וכאן המשרד אשר טעה הוא גם זה אשר יוכל לתקן זאת. אם הערר יופנה אל ועדת הבחירות המקומית ואם המשרד אשר בו נעשתה הטעות היה משרד הפנים, איך יגיע ערר כזה אל המקום אשר בו חלה הטעות.

א. ש. סויאל:

הרשימות שתפרסמה ב-14 באפריל לגבי הרשויות

המקומיות תהיינה זהות עם אלו שיתפרסמו לגבי הבחירות לכנסת, בתוספת של אלה שאינם אזרחים. חוץ מהשינוי הזה לא יהיו שינויים. לאחר התיקונים שייעשו כתוצאה מהעררים האדמיניסטרטיביים עד ה-14 באפריל, נשלח לוועדות הבחירות המקומיות רשימת תיקונים. כי הטעויות האלה תהיינה אחידות לגבי הבחירות לכנסת ולגבי הבחירות לרשויות המקומיות. אם אדם עיוער על כך שסמו לא נרשם בטעות או שסמו נרשם בצורה לא נכונה, אנו נספק את התיקונים האלה גם לוועדות המקומיות. נשארת רק הבעיה של העברה ממקום טבורים אחד לשני, או המקרה שאדם בכלל לא גר באותו מקום שבו הוא תובע זכות בחירה. את הבעיות האלה יבדקו הוועדות המקומיות.

יכול לקרות שאדם כלל לא גר בעולם בתל-אביב,

בכל זאת הוא דורש העברת זכות הבחירה לתל-אביב. לנו אין שום התנגדות לכך לגבי הבחירות לכנסת, כי לא איכפת לנו אם בעל זכות בחירה מצביע בתל-אביב או במקום אחר. לכן מאמינים גם שלבחירות לכנסת לא יהיו עררים המבקשים להוציא אדם מרשימות אלא רק להכניסו לרשימות. לעומת זאת העררים לרשויות המקומיות יהיו מטעמי טיפוסים, גם בקשות להוציא אדם מרשימת הבחורים וגם בקשות להכניס אדם לרשימת הבחורים. את כל הבעיות האלה אפשר לפתור רק במסגרת של ועדת הבחירות המקומית. אין באפשרותנו, לא הסכנות ולא סכל בחינה אחרת, לפתור את הבעיה הזאת במסגרת משרד הפנים.

ס. צילון:

אני רוצה להוסיף כמה מלים על הצד המעסי, כדי שחברי הוועדה יוכלו לעמוד על היקף הבעיה.

עד עתה הוחזרו לנו כ-120-100 אלף הודעות-

לבוחר. אין זה אומר כי אנשים אלה תיסלל מהם זכות הבחירה. הם סופיעים ברשימת הבחורים גם לכנסת וגם לרשויות המקומיות. יש להניח שברוב המקרים הוחזרו ההודעות בגלל שינויים בכתובת. אם האנשים האלה יפנו אלינו, הרי למעשה אין זה ערעור בסובן המקובל, כי זכות הבחירה מוטבחת להם וזו רק לא קיבלו על כך הודעה-לבוחר. אם אדם כזה פונה ומודיע לנו כי הוא גר בתל-אביב, קל מאוד למצוא את כרטיס הבוחר שלו, ואז מודיעים לו כי יש לו זכות בחירה בקלפי מס' זה וזה. אז תהיה גם הודעה כי אותו מספר הקלפי מטחייב בבחירות לכנסת, מטחייב גם בבחירות לרשויות המקומיות. אך יכול להיות מקרה שני: שאדם מודיע שהוא יושב עתה לא בתל-אביב אלא בחיפה. ואז אנחנו מוצאים את ההודעה-לבוחר שלו בתל-אביב. גם במקרה כזה נעביר את ההודעה לבוחר לחיפה, כי בקשר לבחירות לכנסת אין חשיבות רבה באיזה מקום מצביעים, כל עוד אין בחירות אזוריות. לא נוכל לטפל בבעיה הזאת בקשר

חוק הבחירות לכנסת (הוראות סעה).

ט. צילון:

לבחירות לרשויות המקומיות, מפני שלגביהן ישנה קווליפיקציה נוספת: מסקום צריך להיות מסקום מגוריו הקבוע של הבוחר. כדי לקבוע זאת צריך לעשות עבודת בדיקה מסויימת, אשר לכל הדעות אינה באפשרותו של משרד הפנים וביחוד אינה באפשרותן של המכוונות. סוג שלישי של מקרים הוא של אנשים המודיעים כי עברו מעיר לעיר. הם יכולים להגיש בקשה בעניין זה למשרד הפנים עד ה-2 בטאי. בנוגע לבחירות לכנסת אין זה איכפת לנו, ונהיה מאוד ליבראליים. אבל בנוגע לבחירות לרשויות המקומיות יהיה צורך לבדוק מתי עבר האדם למקום מגוריו החדש, אם הוא באמת עבר, אם ההעברה אינה ארעית או אם היא העברה של קבע לפי הגדרתו של השופט זיסמן באחד מערעורי הבחירות. המכוונות לא יוכלו לעשות זאת. ישנו סוג רביעי של עררים: מישהו מגיש בקשה או ערר למחוק מישהו אחר מרשימת הבוחרים. בטידה שהדבר נוגע לכנסת הדבר פשוט. יש לנו רשימות של נפטרים, של עוזבים את הארץ לצפיתות, של לא-אזרחים. ואלה הן הקווליפיקציות הקובעות לגבי הבחירות לכנסת. המכוונה עושה זאת. לעומת זאת מישהו מגיש ערר נגד מישהו אחר וטוען כי אין לו זכות בחירה בחיפה מפני שמקום מגוריו הקבוע אינו בחיפה, אין לנו אפשרות לבדוק זאת. רק ועדת בחירות מקומית יכולה לקבוע זאת. זה רק יכביד עלינו ואני חושש שזה עלול להביא לאבדרלטוסיה אם נצטרך לספל בעררים לרשויות המקומיות.

היו"ר ס. אונג:

בסעיפים 8 ו-9 קבענו כי העירעור יוגש לבית-המספט המחוזי, בהתאם למה שנקבע לגבי הבחירות לכנסת. מה דעתכם בעניין זה?

א.ש. סויאל:

דעתנו שלילית מטתי סיבות: קודם-כל, בית-המספט המחוזי נמצא רק בערי המחוז. בנתניה, פתח-תקוה, חדרה וכו' אין בית-מספט מחוזי. כלומר, אדם שירצה להגיש ערעור בנתניה, יצטרך לבסוע לתל-אביב. וזה אינו רצוי. סיבה שניה היא שעל בתי-המספט המחוזיים מוטלת מעמסה די גדולה, כתוצאה מהערעורים בקטר עם הבחירות לכנסת. הצענו את הצעתנו גם כדי להקל על בית-המספט המחוזי, וזה היה בהתאם להצעתו של היועץ המשפטי. כגון אין אנחנו מדברים על בעיה עקרונית. אם תחליט הוועדה שדבר זה צריך להיות דוקא בידי בית-המספט המחוזי, בבקשה. אלא שאנחנו חושבים כי מבחינה אדמיניסטרטיבית יהיה יותר קל לפתור את הבעיה במסגרת בית-מספט השלום.

היו"ר ס. אונג:

עלינו להחליט קודם-כל אם אנחנו מחדשים את הדיון בשאלות. אלה.

נוחלט:

לקבל את ההצעה להיכנס לדיון מחדש בשאלות שעוררו באי-כוח משרד הפנים.

ד. בר-רב-האי:

כל מה ששמעתי אינו מסכנע אותי. ישנן כגון שתי בקורות מוצא טובות: בוחות האדמיניסטרציה ובווחות הבוחר. אני יוצא מנקודת-מוצא של בוחות הבוחר, ולגמרי אינני מוכן להתחשב בבוחות האדמיניסטרציה.

הצעת המספלה בעניין זה היתה תוצאה הגיונית מן

הסידורים שהיו. ועדות הבחירות המקומיות הן מסידרו את רשימות הבוחרים. טבעי היה שהערר יופנה אליהן, בדיוק כפי שהפניה לתקן את רשימת הבוחרים לכנסת הופנתה באופן טבעי למשרד הריטום, אשר ערך אותה. ואין לערבב בין שני דברים: הערעורים והפניות. הפניות אינן ערעור בשאלות מספטיות אלא קודם-כל בדיקה אם לא היתה טעות טכנית. ובאופן טבעי הסלב הראסון צריך להיות משרד הפנים. אם תעבירו זאת לוועדת הבחירות המקומית, לא תישאר מטילא דרך אחרת אלא לפנות למשרד הפנים. כי הוועדה המקומית אינה יודעת מדוע מישהו אינו מופיע ברשימה. הסלב הראסון צריך להיות פניה אל מי שערך

20.3.55

חוק הבחירות לעיריות (הוראות שעה).

ד. גר-רב-הטי :

את הרשימות, עוד לפני שנזקקו לבית-המשפט. אם זה אינו מצליח, מטריבו - ושוב, סנקציות הטקפה של בוחות הבוחר - יביט הבוחר ערעור חזר לשופט שלוח וערעור שני לשופט מחוזי. וכן פניה אחת תהיה לוועדת הבחירות המקומית ופניה שניה - למשרד הרישום. בסיומו לעשות את הדברים עד כמה שמאפשר פשוטים, כדי להקל על הבוחר. בטלב רמזון יש לו פניה אחת, בטלב שני יש לו פניה אחת, אותו בית-המשפט, אותה הכתובת. ואין זה נכון שזה מכביר על הבוחר מפני שלא בכל המקומות יש בתי-משפט מחוזיים. גם בבחירות הקודמות קבעו בתי-המשפט המחוזיים יחיד סטנדיזציה בהם היו שופעים טענות בשורה של מקומות. לזה מכון אותו טעין כל החוק הנותן אפשרות לשר המשפטים לקבוע תקנות סטנדיזציה למייעת הערעורים.

אני מצטער מאוד שהפקידות נבהלה מעומט העבודה. נראה לי שאין כל יסוד לטענה בענין זה. אינני חושב שזה צריך להטיל עבודה בוטפת. כולכם שבוני רוטינה ופחדים מחידוש. והרי החידוש בענין זה הוא תוצאה הגיונית מההצפדה. אם יש הצפדה, יש לעשות את הדברים על כמה שמאפשר פשוטים.

לכן אני חושב כי הוועדה הלכה בדרך נכונה והסיקה את המסקנות הנכונות מעמדתה העקרונית של הממשלה.

היו"ר-ט. ארנא :
עלינו לזכור כי אנשי המשרד הפנימי הסבירו לנו כי התיקונים שיוכנסו לגבי הבחירות לכנסת יועברו בתופן מוטוטטי גם לגבי הבחירות לרשויות המקומיות.

י. בדר : זה מחוץ לחוק.

ח. כהן : אפשר להכביס זאת לחוק.

ב. אזניה : אני מבקש את בציגי הממשלה שלם לעמוד על התיקון בענין בית-המשפט המחוזי. (ס. צילן: אם היועץ המשפטי אינו מתנגד, לא נעמוד על כך).

לעומת זאת אני סבור כי יש הגיון בהטבה שניתנה כאן על-ידי שר מויאל בשם משרד הפנים והממשלה, שההכרעה על הטלה באיזה מקום נמצא הבוחר מבחינה מוניציפלית יכולה להינתן ביתר ספחות מעשית על-ידי ועדת הבחירות המקומית. מפני זה הייתי מציע כי בענין הערר בחזרה להצעת החוק המקורית של הממשלה, ובעמוד על החלטתנו שהערעור יוגא בפני בית-המשפט המחוזי.

י. בדר : יש תוצאה הגיונית לפצב סטנדיזציה. הטצב שהייתי נגדו,

אבל הוא קיים, הוא הצפדת התאריכים. ואם הואולט על זה צריך היה לדעת מה תהינה התוצאות של החלטה זו. אלה שהחליטו על כך לא חטבו על זה. ההוכחה הברורה ביותר - לכך היא שדנים על חוק זה עכשיו ולא לפני שנה. קרה דבר עוד יותר סוזר: רוב העיריות, בתוכן העיר הגדולה ביותר, לא עשו שום צעד פעמי עד חודש אפריל כדי להכין לקראת הבחירות. חברי בעיריות תל-אביב, לפל, דרשו לשוא שוועדת הבחירות המקומית תחיל לפעול. הברירה שלפנינו פשוטה: או שהבחירות לעיריות תהיינה באותו יום מוצמד, או שהן יידחו לעוד שנתיים. כמובן, יש תקדים דוקא לשר הפנים שלנו לשבת בעיריה אחת 13 שנה אבל שר הפנים בומר שר פנים אין סחבתו לעמוד על תקדים זה.

אין אנוחנו דנים כאן על צורת הערריה. אנוחנו דנים אם בחירות לעיריות, לפחות לעיריות רבות מאוד, יתקיימו בכלל בתאריך הינה שהוא הייתי מעריך מאוד לו היה שר דוקא בא בעצמה והיה אושר בגלוי מה שאמר.

י. ברר:

בענין הופעתו בכנסת בחוק זה: שהוא נגד החוק, ולא היה מחפש ויזון זה או אחר אשר למעשה פירושו דחיית הבחירות. אם רוצים לדחות את הבחירות, מדובר שר הפנים שמינו כגון, יש להגיד זאת, ואז בחליט על כך.

אני חושב שאין ממש בכל הטענות שטענו כגון. אני שומע מחוגים די כוסמכים שדוקא שופטי השלום עמוסי עבודה, ובבתי-המשפט המחוזיים קצת יותר קל מבחינת עומס העבודה. וגם אם נניח שאין זה כך, האם יש איזה קושי לפי החוק הקיים לגייס למשך חודש-חדשיים שופטי שלום לשבת בבתי-המשפט המחוזיים? החוק מאפשר זאת.

בנוגע לכל הבעיה הזאת, שהיא קצת מסובכת, אני רוצה להגיד כי רוב הערעורים והעררים יהיו זהים לגמרי. מה תהיה התוצאה אם זה ילך לשתי אינסטנציות בבת אחת? שבטקרה אחד יגידו- לא; ובטקרה שני - כן? אין מקום לשני עררים אלא לאחד. וישנם רק שלושה מקרים בהם יש ענין מיוחד לגבי הבחירות לרשויות (1) אם מישהו רשום כתושב של מקום מסויים, אבל אינו גר שם כלל; (2) אם מישהו מנסה גר במקום מסויים ב-31 בדצמבר, אבל עזב אותו לפני ה-28 בפברואר; (3) אם אדם תושב אבל אינו אזרח. כל המקרים האלה, בסך הכל, נוגעים למספר קטן.

שר מניאל טוען כי אינו יכול לדעת אם פלוני הכותב לו שאלמוני אינו גר כלל ברמת-גן, אוסר אמת או לאו. אם שר מניאל אינו יודע, ישאל את הוועדה המקומית, את פקיד-הנפה, או שיעשה את כל הצעדים אשר צריכה לעשות בטקרה כזה הוועדה המקומית. אם הוא לא יתן תשובה מספקת, יפנה אותו תושב בערעור (ט. צילון: צריך להיות פי שישיב על הערעור). איבני מתקין כגון תקנות. אבל איבני יודע מה יודעת ועדת הבחירות המקומית יותר מאשר משרד הפנים, למשל, על 400 אלף תושבי תל-אביב. היא יודעת בדיוק אותו דבר. ולהיוודע גם משרד הפנים יכול. ודבר אחד ברור לי: בין ה-14 במרץ עד ה-2 במאי ועדת הבחירות המקומית לא תבדוק דברים רבים. אם זה ענין של בדיקה טעמית, לכך לא יספיקו שבועיים-שלושה. אבל מאחר שהחלטתם על הצמדה, איך אפשר לחפש דרכים צדדיות כדי שהבחירות יתקיימו בעוד שנתיים?

על משרד הפנים להסיק מסקנה מכך שקיימת הצמדה. עליו לעשות כמיטב יכולתו, עד כמה שיהיו עררים, ומה שהוא לא יספיק, יטפל בזה בתי-המשפט. אם לא יעשה כך, הערר הראשון שועדת הבחירות המקומית תבדוק אותו יגיע להחלטה אחרי יום הבחירות.

ג. טרי:

אני תוסך בעמדתו של חבר הכנסת מזביה. הבעיה אינה בנוחות של אדמיניסטרציה אלא במטרה הסופית שהאזרח ישתתף בבחירות, או שלא ישתתף בטקרה שאין לו הזכות לכך. את זאת הפכו אות איבן יודעות. את זאת יודעים האנשים. ואיבני רוחה כל טיבה מדוע ועדת הבחירות המקומית לא תבדוק זאת.

כבר דובר על כך שהערעור צריך להיות בטני בית-משפט מחוזי. יש לכך ניסוק נוסף: זה יביא אולי ליתר אחריות ושיקול מצד הוועדה המקומית בבדיקת העררים.

אשר לטענתו של חבר הכנסת ברר שתוצאות הערעור תהיינה אחרי הבחירות, אם ועדות הבחירות או משרד הפנים אינם נוהגים תשובה עד לתאריך מסויים, הדרך הפורמאלית היא לפנות לבית-הדין. לעומת זאת ישנה נוהגת לבחור על-ידי בדיקת אנשי המקום. בעיקר כאשר בבחירות העירוניות עיקר הבעיה היא לא אם להכנס לרשימות אלא אם כי להוכיח סן הרשימות.

ה. גרץ:

אחת הבעיות המרכזיות היא לא רק הטיפול בערעורים אלא הגשת הערעורים. סוף סוף הנוהג צריך להגיש ערעור פעמיים. אם יוגש ערעור פעמיים, הרי שתוך שלושה שבועות צריך לתת

ה' גרף:

תשובה ל-300 טלף עררים. לא התכוונו לכך ונאי-אפשר לבצע זאת. הועדות המקומיות מקבלות מאתנו רשימה מלאה-ביתית בצורה מסודרת. זה מבטיח כי בזמן קצר הן מתגברנה על העררים, יותר ממיר אנחנו נוכל לעשות זאת במקום אחד, מרכזי. זאת, מחוץ לכל השיקולים העקרוניים. ברור שמצדנו תינתן להם כל העזרה. אבל הדבר חשוב בשבילנו מבחינת היעילות.

היו"ר מ. ארנא:

בדרך כלל אבי בדעתו של בר-רב-הנאי, שקודמת נוחות הנואר. אבל במקרה זה אין לנו ברירה ועלינו להתחשב בעובדות, ואם מובטח כי התיקונים של השינויים יובאו מיד על-ידי משרד הפנים לוועדות המקומיות, יתכן שאריך לפנות דרך לבטח זאת בחוק, אבל אז יש בזה הבטחה מסויימת.

מתוך כך אבי מגיע למסקנה, סבלי להיכנס לפרטי פרטים, שברגע זה נצטרך לקבל את עמדת משרד הפנים.

פה שנוגע לבית-המשפט, גם אבי טבור כי אין ניסוק מדוע הערעורים לא יהיו מובאים בפני אותו בית-המשפט אשר בפניו מובאים הערעורים בקשר לבחירות לכנסת, ושהם יהיו נדונים בעת ובעונה אחת.

ה. כהן:

אני חושב כי אנחנו יכולים לקבל את ההצעה שלא לשנות את החלטת הוועדה בענין בית-המשפט.

היו"ר מ. ארנא:

אם כך, הסמלה היא רק לגבי סעיף 7, אם העררים יהיו מופנים לוועדת הבחירות המקומית או למשרד הפנים.

י. בדר:

בנוגע לעירעור, בתקבלה כגון הבחנה שמאשר יהיה להגיש עירעור אחד לגבי שני המקרים. אהא אין דרוש לכך תיקון בחוק או בתקנות?

ה. כהן:

אפשר להסדיר זאת בתקנות בתי-המשפט.

הוואלט: 1. לדחות את ההצעה לא לחזור מהחלטת הוועדה בענין הגשת העררים למשרד הפנים.

הסתייגות לי. בדר

2. לקבל את ההצעה לחזור להצעת המשטלה בסעיף 7.

ט. צילון:

את כל התיקונים שבכניס לרשימות הנוחרים לכנסת, אנו מתכוונים להעביר לכל ועדה מקומית, ואחד מחברי הוועדה המקומית או מישהו מאר יגיש ערעור פורמלי לגבי כל התיקונים האלה. אין צורך להכניס בחוק הוראה בענין זה.

היו"ר מ. ארנא:

אנחנו יכולים להסתפק בהבטחה מצד משרד הפנים בענין זה, הרשמה בפרוטוקול.

ט. צילון:

בסעיף 13(ב) הצענו סמעיף-קטן זה לא יחול על הבחירות הקרובות, מסיבה פשוטה: לא הכינונו את המספר הדרוש של פנקסי הנוחרים. אין לנו אפשרות לעשות זאת. אך נוכל לתת לכל ועדות הבחירות המקומיות את ההשלמות שמבחנו מוסיפים לבחירות לכנסת.

בכר הוחלט בטעיה 13 (ב) יחול רק על רשימות
ההשלמות.

א. ידיו:

בטעיה 5 מתעוררים ספיקות שהנוסח יתפרש
כך שבכל מקום הצגה צריך יהיה להציג את כל
פנקס הבחורים, למשל, כתל-אביב, בכל מקום את כל פנקס הבחורים של
תל-אביב. אין אפשרות לעשות זאת וזה גם לא נעשה ביחס לכנסת. לפיכך
אני מציע לנסח את טעיה 5 כפי שנוסח הטעיה המקביל בחוק הבחירות לכנסת:
"יוצגו כל אחת - -" (בטעיה 21).

ד. צילן:

אינני חושב שזה פסגה טהור.

ה. כהן:

אני סבור כי טעיה 5 צריך להיות שנוסח כפי
שנוסח טעיה 21 של חוק הבחירות לכנסת.

ד. צילן:

הטענה היתה מוצדקת לו היה כתוב שאריך להציג
את פנקס הבחורים בכל מקום. אבל פה כבר טמילט
טעיה 10 (א), כלומר, לפי הקלפיות.

א. ידיו:

הייתי אומר: "טבחן" יוצגו הרשימות המקבילות
של הבחורים לכנסת.

ה. כהן:

הוחלט: לקבל את ההצעה לכתוב בטעיה 5: " - - טבחן"
יוצגו הרשימות המקבילות של הבחורים לכנסת."

בטעיה 3 היה כתוב "תושב קבוע" ופה מדובר על
מקום מגורים קבוע. האם יש הבדל?

היו"ר ד. אונג:

השתמשנו בביטוי שיטבו בחוק הקיים של העיריות.
לא היתה כוונה לשנות זאת כי אם להשאיר זאת כפי

א. ידיו:

שזה במקור העיריות.

בזה סיימנו את הדיון בחוק.

היו"ר ד. אונג:

היטיבה שנעלה בטעה 13.00